

MAHARASHTRA NURSING COUNCIL, MUMBAI
EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
THIRD YEAR

NURSING EDUCATION AND INTRODUCTION TO RESEARCH
AND STATISTICS PROFESSIONAL TRENDS AND ADJUSTMENT,
NURSING ADMINISTRATION AND WARD MANAGEMENT, PAPER-III

THURSDAY, 19TH JULY 2018

[TIME : 02-00 P.M. TO 05-00 P.M.]

(TOTAL MARKS — 75)

-
1. The Candidate must write her/his Seat Number in **ENGLISH**.
  2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** Paper.
-

Marks

1. (a) Select the most appropriate words from the following and (05)
 complete the statement :—
  - (i) Assumption means .....
    - (a) Solution of Research
    - (b) Principles of Research
    - (c) Predicted Relationship
    - (d) Description of Research.
  - (ii) Participants of the research study are known as .....
    - (a) Data
    - (b) Study Subjects
    - (c) Variable
    - (d) Hypothesis.
  - (iii) Teaching, learning is interaction between .....
    - (a) Teacher and Pupil
    - (b) Teacher, Pupil and Environment
    - (c) Teacher, Pupil and Family
    - (d) Pupil and Society.
  - (iv) Learning helps the students for .....
    - (a) Change in personality
    - (b) Modification of Behaviour
    - (c) Modification of lifestyle
    - (d) Improvement in day to day activity.
  - (v) Nurses registration should be done at .....
    - (a) State Nursing Council
    - (b) Indian Nursing Council
    - (c) State Health University
    - (d) State Examination Board.

[Turn over

(b) Match the following :—

(05)

'A' Section

'B' Section

(i) Teaching

(a) Art and Science

(ii) W.H.O.

(b) Non Political International Health Organisation.

(iii) Mean

(c) Average

(iv) Black Board

(d) Teaching Aid

(v) Research

(e) Solving Problem.

(c) State *true* or *false* :—

(05)

(i) Role play is less effective method of Health Education.

(ii) Research does not have any scientific process.

(iii) Reward is necessary for each worker.

(iv) Ward records are not the legal documents.

(v) Honesty is important in Nursing.

2. Write short notes (any *three*) :—

(15)

(a) Maharashtra Nursing Council

(b) Continuing Nursing Education.

(c) Importance of Research in Nursing.

(d) Legal aspects in Nursing.

3. Answer the following questions :—

(a) Write application for the post of staff nurse.

(03)

(b) Define organisation and write its principles.

(04)

(c) Write steps in selection and recruitment process.

(04)

(d) Write importance of reports and records.

(04)

4. Answer the following questions :—

Title.—Research effectiveness of knowledge on family planning methods among primi gravida mothers.

(a) Mention the type of research in study.

(03)

(b) Write three objectives of this research.

(06)

(c) Write the assumption and hypothesis in above statement.

(04)

(d) Mention independent and dependent variables in the above research.

(02)

OR

(a) Write the steps of Research process.

(05)

(b) Write the characteristics of Good Research.

(05)

(c) Write the applications of Nursing Research.

(05)

5. Answer the following questions :—

(a) Write the aims and objectives of education.

(05)

(b) Write steps of lesson plan.

(05)

(c) Write the importance and purposes of A. V. Aids.

(05)

महाराष्ट्र परिचर्या परिषद, मुंबई
जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी
तृतीय वर्ष परीक्षा

नर्सिंग शिक्षणाचा आणि संशोधनासंबंधातील माहिती आणि व्यावसायिक दृष्टीकोन
आणि समायोजन, नर्सिंग प्रशासन आणि प्रभाग व्यवस्थापन, पेपर-३

गुरुवार, दिनांक १९ जुलै २०१८

[वेळ : दुपारी २-०० ते सायंकाळी ०५-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण-७५)

- (१) उमेदवाराने तिचा/त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.
 (२) मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणीसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.

१. (अ) योग्य शब्द निवडून वाक्य पूर्ण करा :—

गुण

(०५)

- (१) गृहीत धरणे म्हणजे .....
 (अ) संशोधनाचे उत्तर (ब) संशोधनाची तत्त्वे
 (क) गृहीत धरलेला संबंध (ड) संशोधनाचे वर्णन.
 (२) संशोधनामध्ये भाग घेण्या-या लोकांना ..... म्हणतात.
 (अ) डाटा (ब) स्टडी सब्जेट
 (क) व्हेरीएबल (ड) हायपोथेसिस.
 (३) शिकवणे व शिकणे ही ..... मधील क्रिया आहे.
 (अ) शिक्षक व विद्यार्थी (ब) शिक्षक, विद्यार्थी व वातावरण
 (क) शिक्षक, विद्यार्थी व कुटूंब (ड) विद्यार्थी व समाज.
 (४) शिकल्यामुळे विद्यार्थ्याच्या ..... होतो.
 (अ) व्यक्तीमत्त्वात बदल (ब) स्वभाव गुणधर्मात बदल
 (क) जीवनशैलीत बदल (ड) दैनंदिन कार्यात वाढ.
 (५) परिचारिकांची नोंदणी ..... येथे करतात.
 (अ) राज्य परिचर्या परिषद (ब) भारतीय परिचर्या परिषद
 (क) राज्य आरोग्य विद्यापीठ (ड) राज्य परीक्षा मंडळ.

(ब) योग्य जोड्या जुळवा :—

(०५)

‘ अ ’ गट

‘ ब ’ गट

(१) शिकवणे	(अ) कला व शास्त्र
(२) जागतिक आरोग्य संघटना	(ब) अराजकीय आंतरराष्ट्रीय आरोग्य संस्था
(३) मिन	(क) ॲव्हरेज
(४) फळा	(ड) शिकवताना वापरात येणारे साधन
(५) संशोधन	(इ) प्रश्न सोडविणे.

- (क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :— (०५)
- (१) रोल प्ले ही आरोग्य शिक्षणाची कमी उपयुक्त पद्धत आहे.
  - (२) संशोधनासाठी कोणतीही शिस्तबद्ध प्रक्रिया नाही.
  - (३) प्रत्येक कर्मचा-यास बक्षीस देणे गरजेचे आहे.
  - (४) कक्षातील नोंदी ह्या कायदेशीर डॉक्युमेंट नसतात.
  - (५) प्रामाणिकपणा हा नर्सिंगमध्ये महत्त्वाचा आहे.
२. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :— (१५)
- (अ) महाराष्ट्र परिचर्या परिषद
  - (ब) निरंतर परिचर्या शिक्षण
  - (क) नर्सिंगमध्ये संशोधनाचे महत्त्व
  - (ड) परिचारिकेच्या कायदेशीर जबाबदा-या.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—
- (अ) स्टाफ नर्सच्या पदासाठी अर्जाचा नमुना तयार करा. (०३)
  - (ब) ऑर्गनायझेशन म्हणजे काय ? ऑर्गनायझेशनची तत्वे लिहा. (०४)
  - (क) निवड व भरती प्रक्रियेच्या पाय-या लिहा. (०४)
  - (ड) अहवाल व नोंदीचे महत्त्व थोडक्यात लिहा. (०४)
४. प्रायमीग्राव्हीडा स्त्रियांच्या ज्ञानामध्ये कुटूंब नियोजनाच्या पद्धतीचा प्रभाव—असे संशोधनाचे नाव—खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—
- (अ) वरील संशोधन कोणत्या प्रकारात आहे ते लिहा. (०३)
  - (ब) वरील संशोधनाची तीन उद्दिष्टे लिहा. (०६)
  - (क) वरील संशोधनाबद्दल अंशमशेन व हायपोथेसीस लिहा. (०४)
  - (ड) ह्या संशोधनातील स्वतंत्र व अवलंबून असणारे घटक लिहा. (०२)
- किंवा**
- (अ) संशोधनाच्या प्रक्रियेच्या पाय-या लिहा. (०५)
  - (ब) चांगल्या संशोधनाची वैशिष्ट्ये लिहा. (०५)
  - (क) नर्सिंगमध्ये संशोधनाचा उपयोग लिहा. (०५)
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—
- (अ) शिक्षणाची ध्येये व उद्दिष्टे लिहा. (०५)
  - (ब) व्याख्यानाच्या तयारीच्या पाय-या लिहा. (०५)
  - (क) A. V. Aids चे महत्त्व व हेतू लिहा. (०५)

MAHARASHTRA NURSING COUNCIL, MUMBAI
EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
THIRD YEAR

**NURSING EDUCATION AND INTRODUCTION TO RESEARCH AND
STATISTICS, PROFESSIONAL TRENDS AND ADJUSTMENT,
NURSING ADMINISTRATION AND WARD MANAGEMENT**

THURSDAY, 10TH JANUARY 2019

[TIME : 02-00 P.M. TO 05-00 P.M.]

(TOTAL MARKS — 75)

1. The Candidate must write her / his Seat Number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.

Marks

1. (a) Select the most appropriate words from the following and complete the statement :— (05)
  - (i) Indian Nursing Council Act was passed in ..... .
    - (a) 1947 (b) 1950
    - (c) 1971 (d) 1975.
  - (ii) ..... determines the future course of action.
    - (a) Co-ordination (b) Planning.
    - (c) Directing (d) All of these.
  - (iii) Nurses Registration renewal should be done every ..... years.
    - (a) 1 (b) 3
    - (c) 5 (d) 10.
  - (iv) Representative unit of population is ..... .
    - (a) Data (b) Individual
    - (c) Sample (d) Universe.
  - (v) Basic human needs are ..... .
    - (a) Spiritual and Socio-cultural
    - (b) Physiological
    - (c) Psychological
    - (d) All of these.

- (b) Match the following :— (05)

‘A’ Section

‘B’ Section

(i) Lecture	(a) Quantitative Data
(ii) Numerical Information	(b) In-service Education
(iii) Research Design	(c) Knowledge
(iv) Orientation Programme	(d) Guidance and Counselling
(v) Student's Problem	(e) Blue-Print.

[Turn over

- (c) State **true** or **false**, if **false** correct it :— (05)
- (i) Education is bipolar process.
  - (ii) Randomization is one of property of true experiment.
  - (iii) Policies and procedures are management tools.
  - (iv) Records are not used as legal document.
  - (v) Maharashtra Nursing Council is situated at Aurangabad.
2. (a) Define the followings (any **five**) :— (05)
- (i) Nursing Education
  - (ii) Staffing Pattern
  - (iii) In-service Education
  - (iv) Administration
  - (v) Job Description
  - (vi) Validity and Reliability
  - (vii) Process Recording.
- (b) Give Reasons (any **five**) :— (10)
- (i) Delegation of responsibilities is necessary in good management.
  - (ii) Effective health care system should be monitored by health indicators.
  - (iii) Nurse must possess professional qualities.
  - (iv) Problem solving approach is important for smooth functioning of organization.
  - (v) Pilot study is necessary before actual (main) research study.
  - (vi) Audio-visuals aids are useful for effective teaching-learning activities.
3. Write short notes (any **three**) :— (15)
- (a) Various methods of data collection
  - (b) Leadership styles
  - (c) Evidence Based Practice
  - (d) Career opportunities in Nursing
  - (e) Code of Ethics.
4. As a student teacher, you are supposed to prepare teaching plan ; Answer the followings :—
- (a) List methods of teaching. (3)
  - (b) Write principles of teaching. (2)
  - (c) Describe steps of developing lesson (teaching) plan. (4)
  - (d) Prepare a lesson plan management of Anaemia. (6)

OR

As a nurse researcher ; Answer the following :—

- (a) Define research. (2)
  - (b) Write the need and importance of research in nursing. (3)
  - (c) List down types of Research Design. (2)
  - (d) Describe (Explain) steps of Research Process. (5)
  - (e) Write about presentation of data in research. (3)
5. As a nurse ward manager ; Answer the following (any **three**) :— (15)
- (a) Maharashtra Nursing Council as a Regulatory Body.
  - (b) Recruitment Process.
  - (c) Principles of Administration and Management.
  - (d) Common Legal hazards in nursing and nurses role.
  - (e) Maintenance of supplies and equipments.

महाराष्ट्र परिचर्या परिषद, मुंबई

जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी परीक्षा
तृतीय वर्ष

नर्सिंग शिक्षणाचा आणि संशोधनासंबंधातील माहिती आणि व्यावसायिक दृष्टीकोन
आणि समायोजन, नर्सिंग प्रशासन आणि प्रभाग व्यवस्थापन

गुरुवार, दिनांक १० जानेवारी २०१९

[वेळ : दुपारी ०२-०० ते सायंकाळी ०५-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण — ७५)

१. उमेदवाराने तिचा / त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.
२. मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणीसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.

- गुण
(०५)
१. (अ) योग्य शब्द निवडून वाक्य पूर्ण करा :—
- (१) भारतीय परिचर्या परिषद कायदा ..... यावर्षी संमत झाला.
(अ) १९४७ (ब) १९५०
(क) १९७१ (ड) १९७५.
  - (२) ..... हे भविष्यातील कृतीचा क्रम ठरविते.
(अ) समन्वय (ब) नियोजन
(क) संचालन (निदेशन) (ड) वरील सर्व.
  - (३) परिचारिका नोंदणी प्रत्येक ..... वर्षांनी नुतनीकरण करणे आवश्यक आहे.
(अ) १ (ब) ३
(क) ५ (ड) १०.
  - (४) लोकसंख्येचे प्रतिनिधित्व ..... हे होय.
(अ) माहिती (डाटा) (ब) व्यक्ती (इंडिव्हिजुअल)
(क) नमुना (ड) जगत (युनिव्हर्स).
  - (५) मानवी मूळ गरजा ..... या आहेत.
(अ) अध्यात्मिक व सामाजिक, सांस्कृतिक
(ब) शारीरिक
(क) मानसिक
(ड) वरील सर्व.
- (ब) योग्य जोड्या जुळवा :—
- (०५)
‘अ’ गट	‘ब’ गट
(१) व्याख्यान	(अ) संख्यात्मक आधार सामग्री
(२) सांख्यिकी माहिती	(ब) सेवांतर्गत प्रशिक्षण
(३) संशोधन संकल्पचित्र	(क) ज्ञान
(४) दिशानिर्देशन कार्यक्रम	(ड) मार्गदर्शन व समुपदेशन
(५) विद्यार्थ्यांच्या समस्या	(इ) रेखाकृति.

(क) बरोबर की चूक लिहा :-

- (१) शिक्षण हे द्विध्रुवीय क्रिया आहे.
- (२) यादृच्छिकीकरण हे एक, प्रयोगाची योग्य रित आहे.
- (३) धोरणे व कार्यप्रणाली हे एक व्यवस्थापनाचे हत्यार आहे.
- (४) अभिलेख हे कायदा दस्तऐवज म्हणून वापरत नाही.
- (५) महाराष्ट्र परिचर्या परिषद कार्यालय औरंगाबाद येथे आहे.

२. (अ) व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :-

(०५)

- (१) परिचर्या शिक्षण
- (२) कर्मचारी वर्गीकरण
- (३) सेवांतर्गत प्रशिक्षण
- (४) प्रशासन
- (५) कामाचे वर्णन
- (६) व्हॅलिडिटी व रिलायबिलिटी (विधीग्राह्यता व विश्वसनीयता)
- (७) प्रोसेस रेकॉर्डिंग.

(ब) कारणे लिहा (कोणतीही पाच) :-

(१०)

- (१) जबाबदारीचे प्रतिनिधीमंडळ हे व्यवस्थापनासाठी आवश्यक आहे.
- (२) आरोग्य व्यवस्थेचे उत्तम कार्यकारीपण हे आरोग्य सूचकामार्फत तपासले पाहिजे.
- (३) परिचारिकास व्यावसायिक सद्गुण धारण केले पाहिजे.
- (४) समस्या निवारण प्रक्रिया ही संघटने (संस्थे) च्या व्यवस्थित कार्यासाठी महत्त्वाची आहे.
- (५) पायलट अभ्यास हा मुख्य संशोधन अभ्यासासाठी आवश्यक आहे.
- (६) दृकश्रवण वस्तू शिकणे-शिकविणे क्रियेसाठी उपयोगी आहेत.

३. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :-

(१५)

- (अ) माहिती गोळा करण्याच्या विविध पद्धती
- (ब) नेतृत्वाची पद्धत
- (क) पुराव्यानुसार कार्यपद्धती
- (ड) परिचर्या व्यवसायातील सुसंधी
- (इ) नीतीचे संकेत (कोड ऑफ इथिक)

४. विद्यार्थी शिक्षक म्हणून तुम्हाला शिकविण्याचा आराखडा आखण्यास सांगितले आहे.

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

- (अ) शिकविण्याच्या पद्धती लिहा. (०३)
- (ब) शिकविण्याची तत्त्वे लिहा. (०२)
- (क) शिकविणे-योजनेच्या पाय-या लिहा. (०४)
- (ड) 'रक्तक्षयाचे व्यवस्थापन' या विषयावर शिकविणे आराखडा तयार करा. (०६)

किंवा

- परिचारिका संशोधक म्हणून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—
- (अ) संशोधनाची व्याख्या लिहा. (०२)
- (ब) परिचर्यातील संशोधनाचे महत्त्व व गरज लिहा. (०३)
- (क) परिचर्या रेखाकृतिच्या पद्धतीची यादी करा. (०२)
- (ड) संशोधन प्रक्रियेच्या पाय-यांबाबत सविस्तर लिहा. (०५)
- (इ) संशोधनातील गोळा केलेल्या माहितीचे सादरीकरण कसे कराल ? (०३)
५. परिचारिका कक्ष प्रमुख म्हणून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही तीन) :— (१५)
- (अ) महाराष्ट्र परिचर्या परिषद ही एक नियामक संस्था आहे.
- (ब) भरती प्रक्रिया
- (क) प्रशासन व व्यवस्थापनाची तत्त्वे
- (ड) परिचर्यातील सामान्य कायदेशीर धोके व परिचारिकेची भूमिका
- (इ) पुरवठा व साधनसामग्री सुस्थितीत ठेवणे.
-

MAHARASHTRA NURSING COUNCIL, MUMBAI**EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
THIRD YEAR****NURSING EDUCATION AND INTRODUCTION TO RESEARCH AND
STATISTICS PROFESSIONAL TRENDS AND ADJUSTMENT, NURSING
ADMINISTRATION AND WARD MANAGEMENT**THURSDAY, 27TH JUNE 2019

[TIME : 9-00 A.M. TO 12-00 Noon]

(TOTAL MARKS — 75)

1. The Candidate must write her / his Seat Number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.

	Marks
1. (a) Choose Appropriate answer :—	(05)
(i) The term Pragmatism means	
(a) Practice or Action (b) Ideals	
(c) Reality of Life (d) Principles of development.	
(ii) ..... is the representative of total population.	
(a) Variable (b) Sample	
(c) Hypothesis (d) Data.	
(iii) The Indian Red Cross was established in the year	
(a) 1820 (b) 1848	
(c) 1920 (d) 1948.	
(iv) The authority for professional registration after completing of nursing training is	
(a) TNAI (b) INC	
(c) SNA (d) Maharashtra Nursing Council.	
(v) Which of the following helps the newly appointed staff nurse to adjust with the new environment ?	
(a) Orientation of job (b) Good study	
(c) Performance appraisal (d) Planning of work.	
(b) Match the following :—	(05)
‘A’ Group	‘B’ Group
(i) Black board	(a) Quantitative data
(ii) Experimental Research	(b) A characteristic that keep changing.
(iii) Numerical information	(c) Blue print
(iv) Variable	(d) Cause and effect relationship
(v) Research Design.	(e) A. V. aid.

[Turn over

- (c) State *true* or *false* :— (05)
- (i) Seminar is defined as assembled group of 10-25 persons who share a common interest.
  - (ii) Hypothesis is definite answer for a research problem.
  - (iii) Self discipline and honesty are important characteristics of Nurse.
  - (iv) Median is the measurement of variability.
  - (v) Learning is the process of growth and development.
2. (a) Define the following terms (any *five*) :— (10)
- (i) Hospital (ii) Research
  - (iii) Education (iv) Profession
  - (v) Bio Statistics (vi) Performance appraisal.
- (b) Write difference between (any *one*) :— (05)
- (i) Quantitative data and Qualitative data.
  - (ii) Learning method and Demonstration method.
  - (iii) Administration and Management.
3. Write short notes on (any *three*) :— (15)
- (a) Advantages of role play method.
  - (b) Importance of inservice education.
  - (c) Sources of data collection.
  - (d) Essential qualities of professional nurse.
4. (a) Define clinical teaching method. (02)
- (b) Ennumerate different methods of clinical teaching. (06)
- (c) Write the advantages of clinical teaching. (07)
- OR**
- (a) Define Material Management. (02)
- (b) Explain Principles of Material Management. (06)
- (c) Write about Nurses role in Material Management. (07)
5. You have just completed your (GNM), 3 years course successfully. Answer the following questions :—
- (a) Prepare resume for applying for the post of staff nurse. (05)
  - (b) Write a joining letter to the concerned authority after your selection and appointment by Hospital. (05)
  - (c) Explain in brief about responsibilities of a staff nurse during admission procedure while working in general ward of a hospital. (05)

महाराष्ट्र परिचर्या परिषद, मुंबई

जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी परीक्षा

तृतीय वर्ष

नर्सिंग शिक्षणाचा आणि संशोधनासंबंधातील माहिती आणि
व्यावसायिक दृष्टीकोन आणि समायोजन नर्सिंग प्रशासन आणि
प्रभाग व्यवस्थापन

गुरुवार, दिनांक २७ जून २०१९

[वेळ : सकाळी ९-०० ते १२-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण — ७५)

१. उमेदवाराने तिचा / त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.
२. मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणीसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.

गुण

१. (अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :- (०५)
  - (१) व्यावहारिकता (Pragmatism) म्हणजे ..... होय.
    - (अ) सराव व कृती
    - (ब) आदर्श
    - (क) जीवनात वास्तववादी
    - (ड) विकासाची तत्त्वे.
  - (२) ..... हे संपूर्ण संशोधन लोकसंख्येचे प्रतिनिधित्व करते.
    - (अ) बदल (Variable)
    - (ब) नमुना (Sample)
    - (क) गृहीत कल्पना (Hypothesis)
    - (ड) माहिती (डेटा).
  - (३) इंडियन रेड क्रॉस संस्थेची स्थापना ..... साली झाली.
    - (अ) १८२०
    - (ब) १८४८
    - (क) १९२०
    - (ड) १९४८.
  - (४) प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर व्यावसायिक नोंदणी प्रक्रिया ..... ह्या संस्थेमार्फत केली जाते.
    - (अ) टी.एन.ए.आय.
    - (ब) भारतीय परिचर्या परिषद
    - (क) एसएनए (SNA)
    - (ड) महाराष्ट्र परिचर्या परिषद.
  - (५) खालीलपैकी कोणता घटक नवीन रुजू झालेल्या परिचारिकेला व्यावसायिक वातावरणाशी जुळवून घेण्यास मदत करतो ?
    - (अ) कामाची ओळख
    - (ब) चांगला अभ्यास (Study)
    - (क) कामगिरीचे मूल्यमापन
    - (ड) कामाचे नियोजन.

(०५)

(ब) योग्य जोड्या जुळवा :-

‘अ’ गट

‘ब’ गट

(१) फळा	(अ) संख्यात्मक माहिती
(२) प्रायोगिक संशोधन	(ब) बदलणारी वैशिष्ट्ये
(३) सांख्यिक माहिती	(क) आराखडा
(४) बदल (व्हेरिएबल)	(ड) कारण व परिणाम यांचा संबंध
(५) संशोधन रचना	(इ) दृकश्राव्य साधन.

[उलटून पहा

- (क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :- (०५)
- (१) सेमिनार म्हणजे समान कारणास्तव चर्चेला जमलेल्या १० ते २५ व्यक्तींचा समूह होय.
  - (२) गृहीत कल्पना (Hypothesis) हे संशोधन समस्येवरचे अचूक उत्तर आहे.
  - (३) स्वयंशिस्त व प्रामाणिकता हे व्यावसायिक परिचर्येची वैशिष्ट्ये आहेत.
  - (४) मध्यक (मेडीयन) हे परिवर्तन शीलतेचे एकक आहे.
  - (५) अध्ययन ही वाढ व विकास याची प्रक्रिया आहे.
२. (अ) खालील व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :- (१०)
- (१) रुग्णालय
  - (२) संशोधन
  - (३) शिक्षण
  - (४) व्यवसाय
  - (५) जैव सांख्यिकी
  - (६) कामगिरीचे मूल्यमापन.
- (ब) फरक स्पष्ट करा (कोणतेही एक) :- (०५)
- (१) परिणामवाचक माहिती (Quantitative) व गुणात्मक माहिती (Qualitative)
  - (२) व्याख्यान व प्रात्यक्षिक
  - (३) प्रशासन व व्यवस्थापन.
३. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :- (१५)
- (अ) रोल प्ले पद्धतीचे फायदे
  - (ब) सेवांतर्गत प्रशिक्षणाचे फायदे
  - (क) माहिती संकलनाचे विविध स्त्रोत
  - (ड) व्यावसायिक परिचारिकेचे आवश्यक गुण.
४. (अ) क्लिनिकल अध्यापन (Clinical teaching) म्हणजे काय ? (०२)
- (ब) क्लिनिकल अध्यापन देण्याच्या विविध पद्धती लिहा. (०६)
- (क) क्लिनिकल अध्यापनाचे फायदे लिहा. (०७)
- किंवा**
- (अ) वस्तू व साहित्य व्यवस्थापन (Material Management) म्हणजे काय ? (०२)
- (ब) वस्तू व साहित्य व्यवस्थापनाची तत्त्वे स्पष्ट करा. (०६)
- (क) वस्तू व साहित्य व्यवस्थापनामध्ये परिचारिकेची भूमिका स्पष्ट करा. (०७)
५. तुम्ही नुकताच तुमचा जी.एन.एम. (३ वर्षे) कालावधीचा अभ्यासक्रम यशस्वीरित्या पूर्ण केलेला आहे. तरी खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-
- (अ) परिचारिका या पदासाठी अर्ज करण्यापूर्वी तुमच्या वैयक्तिक व शैक्षणिक माहितीचा आराखडा (Resume) तयार करा. (०५)
- (ब) हॉस्पिटलमध्ये परिचारिका या पदाकरिता तुमच्या अर्जाचा नमुना तयार करा. (०५)
- (क) हॉस्पिटलमध्ये जनरल वॉर्डमध्ये रुग्णाला दाखल करून घेताना परिचारिकेची भूमिका स्पष्ट करा. (०५)

MAHARASHTRA STATE BOARD OF NURSING AND PARAMEDICAL EDUCATION, MUMBAI

EXAMINATION IN REGULAR GENERAL NURSING AND MIDWIFERY

THIRD YEAR

NURSING EDUCATION AND INTRODUCTION TO RESEARCH IN NURSING PROFESSIONAL TRENDS AND ADJUSTMENT, NURSING ADMINISTRATION AND WARD MANAGEMENT—PAPER-III

THURSDAY, 13TH OCTOBER 2022

[TIME : 11-00 A.M. TO 2-00 P.M.]

(TOTAL MARKS — 75)

1. The Candidate must write her / his Seat Number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.

Marks

1. (a) Select the most appropriate answer from the following and complete the sentence :— (05)
  - (i) The Indian Red Cross Society was established in the year .....
    - (a) 1820 (b) 1920
    - (c) 1848 (d) 1948.
  - (ii) The main characteristics of true experiment study is manipulation, control and .....
    - (a) Hypothesis (b) Randomization
    - (c) Assumption (d) Sample.
  - (iii) The Ideal ratio for staff Nurse and patient in Intensive care unit is .....
    - (a) 1 : 1 (b) 1 : 2
    - (c) 1 : 3 (d) 1 : 4.
  - (iv) Father of Administration is .....
    - (a) Henry Fayol (b) Luther Guehlick
    - (c) Abraham Maslow (d) Mark Taylor.
  - (v) ..... is most commonly used measures of dispersion.
    - (a) Mean (b) Mode
    - (c) Median (d) Range.
- (b) Match the following :— (05)

<p>'A' Group</p> <ol style="list-style-type: none"> (i) Lecture Method (ii) Discussion Method (iii) Staff Development (iv) Meta-analysis (v) Null Hypothesis 	<p>'B' Group</p> <ol style="list-style-type: none"> (a) No relation between study Hypothesis. (b) Study based on various results. (c) One-way communication (d) Two-way communication (e) Inservice education.
--	--

[Turn over

- (c) State *true* or *false* :— (05)
- (i) Most commonly used teaching aid in classroom is blackboard and chalk.
  - (ii) Informed written consent can be denied during medical emergency.
  - (iii) Discharge planning is generally started at the time of admission.
  - (iv) The prime objective of supervision is to initiate disciplinary actions.
  - (v) Phenomenological research is an example of Quantitative research.
2. Define the following terms (any *five*) :— (10)
- (a) Profession
  - (b) Bio-statistics
  - (c) Leader
  - (d) Education
  - (e) Nursing Research
  - (f) Staffing.
3. Write short notes on (any *four*) :— (20)
- (a) Role Play
  - (b) World Health Organization
  - (c) Staff Development Programme
  - (d) Principles of Learning
  - (e) Nursing Audit.
4. Answer the following :— (15)
- (a) Characteristics of Good Research (05)
  - (b) Sampling Technique (05)
  - (c) Maxims of Teaching. (05)

OR

- Based on the given research statement, Answer the following :— (15)
- "A quasi—Experimental study to assess effect of lemon juice on body weight among obese males from selected rural community of Mumbai."
- (a) Identify Independent variable and Dependent variable in given statement. (02)
  - (b) Identify possible extraneous variable that may affect on given research study. (02)
  - (c) Write down two research objective of the given research. (04)
  - (d) Write down hypothesis for given research statement. (03)
  - (e) Draw a neat diagram and label it, showing Two-Group Quasi—Experimental Research Design. (04)
5. Answer the following :— (15)
- (a) Job description of Staff Nurse. (05)
  - (b) Elements of Material Management and Nurses Role. (05)
  - (c) Common Legal issues in Nursing and Nurses Role. (05)

महाराष्ट्र राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ, मुंबई

नियमित जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी परीक्षा

तृतीय वर्ष

परिचर्या शिक्षण व संशोधन व्यावसायिक दृष्टिकोन आणि समायोजन,

परिचर्या प्रशासन आणि प्रभाग व्यवस्थापन—पेपर-३

गुरुवार, दिनांक १३ ऑक्टोबर २०२२

[वेळ : सकाळी ११-०० ते दुपारी २-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण — ७५)

१. उमेदवाराने तिचा / त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.
२. मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणीसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.

गुण

१. (अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :—

(०५)

(१) इंडियन रेड क्रॉस संस्थेची स्थापना ..... साली झाली.

(अ) १८२०

(ब) १९२०

(क) १८४८

(ड) १९४८.

(२) खऱ्या प्रायोगिक संशोधन अभ्यासाचे प्रमुख वैशिष्ट्ये हे उद्देशीत बदल, नियंत्रण आणि .....

(अ) गृहीत कल्पना

(ब) रेन्डोमायझेशन

(क) गृहितक

(ड) नमुना. (सॅम्पल)

(३) अतिदक्षता विभागामध्ये परिचारिका व रुग्ण यांचे आदर्श प्रमाण हे ..... आहे.

(अ) १ : १

(ब) १ : २

(क) १ : ३

(ड) १ : ४.

(४) ..... यांना फादर ऑफ ॲडमिनिस्ट्रेशन असे संबोधले जाते.

(अ) हेन्री फेयोल

(ब) ल्युथर ग्युहलीक

(क) अब्राहम मास्लो

(ड) मार्क टेलर.

(५) अपस्करण माप मोजण्याकरिता साधारणतः ..... चा वापर केला जातो.

(अ) मध्य (Mean)

(ब) मोड (Mode)

(क) मध्यगा (Median)

(ड) रेंज. (Range)

- (ब) योग्य जोड्या जुळवा :—

(०५)

‘अ’ गट

‘ब’ गट

(१) व्याख्यान पद्धत

(अ) संशोधन अंतर्गत असलेल्या व्हेरिअबल मध्ये काहीही संबंध नाही.

(२) डिस्कशन पद्धत

(ब) हा संशोधन विविध संशोधनाच्या परिणामावर अवलंबून असतो.

(३) स्टाफ विकास

(क) एक मार्गी संवाद

(४) मेटा-अनॅलिसिस

(ड) दोन तर्फी संवाद

(५) नल-हायपोथेसिस

(इ) नोकरीत असताना दिले जाणारे शिक्षण.

[उलटून पहा]

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :-

(०५)

- (१) वर्गात सर्वात जास्त सामान्यपणे वापरले जाणारे टिचिंग एड हे खडू व फळा आहे.
- (२) वैद्यकीय आणीबाणीच्या वेळेस, सूचित लेखी संमती नाकारली जाऊ शकते.
- (३) रुग्णाचे कक्षात प्रवेश केल्यानंतर पासून डिस्चार्जचे नियोजन सुरु करावे.
- (४) सुपरव्हिजनचे मूळ उद्दिष्ट हे शिस्तभंगाची कारवाई करण्यासाठी असते.
- (५) अभूतपूर्व संशोधन हा परिणामक संशोधनाचे उदाहरण आहे.

२. व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :-

(१०)

- (अ) व्यवसाय
- (ब) जैव-सांख्यिकी शास्त्र
- (क) लीडर (नेता)
- (ड) शिक्षण
- (इ) परिचर्या संशोधन
- (फ) कर्मचारी वृंद (स्टाफिंग).

३. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :-

(२०)

- (अ) रोल प्ले (भूमिका नाट्य)
- (ब) जागतिक आरोग्य संघटना
- (क) कर्मचारी विकास कार्यक्रम
- (ड) शिकण्याची मूलभूत तत्त्वे
- (इ) नर्सिंग लेखा परीक्षण.

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

(१५)

- (अ) चांगल्या संशोधनाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- (ब) सॅम्पलींग (नमुन्याची) पद्धती.
- (क) अध्यापनाची मॅक्झिम्स.

किंवा

खालील दिलेल्या संशोधन अभ्यासाच्या विधानावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे लिहा :- (१५)

“मुंबई मधील निवडक ग्रामीण भागातील लड्ड पुरुषांच्या वजनावर लिंबू पाण्याचा होणाऱ्या परिणामाचा क्वॉझी एक्सपेरिमेंटल संशोधन अभ्यास.”

- (अ) वरील विधानातील स्वतंत्र व्हेरिअबल व अवलंबित व्हेरिअबल ओळखा. (०२)
- (ब) वरील विधानावर परिणाम करणारे बाह्य व्हेरिअबल कोणते ? (०२)
- (क) वरील संशोधन विधानाकरिता दोन संशोधन उद्दिष्टे तयार करा. (०४)
- (ड) वरील संशोधन अभ्यासाकरिता हायपोथेसिस लिहा. (०३)
- (इ) दोन गटांचे क्वॉझी एक्सपेरिमेंटल संशोधन अभ्यासाची डिझाईन तयार करून त्याला नावे द्या. (०४)

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

(१५)

- (अ) अधिपरिचारिकेचे कर्तव्ये लिहा. (०५)
- (ब) वस्तू व साहित्य व्यवस्थापनाचे घटक व परिचारिकांची भूमिका. (०५)
- (क) परिचर्या व्यवस्थापनातील कायदेशीर बाबी व परिचारिकांची भूमिका. (०५)

MAHARASHTRA STATE BOARD OF NURSING AND PARAMEDICAL EDUCATION, MUMBAI

REGULAR BATCH

SUPPLEMENTARY EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
THIRD YEAR

NURSING EDUCATION AND RESEARCH IN NURSING PROFESSIONAL
TRENDS AND ADJUSTMENT, NURSING ADMINISTRATION AND WARD
MANAGEMENT—PAPER-III

THURSDAY, 21ST MARCH 2024

[TIME : 11-00 A.M. TO 2-00 P.M.]

(TOTAL MARKS — 75)

Instructions :-

1. The Candidate must write her / his Seat Number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.

Marks

1. (a) Select the most appropriate answer from the following :— (05)
  - (i) The Indian Red Cross was established in the year .....
 (a) 1820 (b) 1848
 (c) 1920 (d) 1948.
  - (ii) The authority for professional registration after completing of nursing training is .....
 (a) TNAI (b) INC
 (c) SNA (d) MNC.
  - (iii) Trained Nurses Association of India was established in .....
 (a) 1922 (b) 1905
 (c) 1909 (d) 1982.
  - (iv) The term Pragmatism means .....
 (a) Practice or action (b) Ideals
 (c) Reality of life (d) Principles of development.
  - (v) A forbidden Act which is punishable by law is called as .....
 (a) Crime (b) Malpractice
 (c) Negligence (d) Assuser.
- (b) Match the following :— (05)

'A' Group (i) Discussion Method (ii) Null hypothesis (iii) Multistage Sampling (iv) Mean (v) Scarp	'B' Group (a) Large Population (b) Average (c) No relation between variables. (d) Unusable material (e) Two way Communication.
--	--

[Turn over]

- (c) State *true* or *false* :— (05)
- (i) Role play is most effective method of health education.
  - (ii) Education is tripolar process.
  - (iii) Delegation of responsibility is not necessary in good management.
  - (iv) Maintaining an inventory keeps check on items.
  - (v) Consumption of goods depends upon income and prize.
2. Define the following terms (any *five*) :— (10)
- (a) Assumption
  - (b) Nursing Research
  - (c) Sampling
  - (d) Quantitative Research
  - (e) Reliability
  - (f) Frequencies.
3. Write short notes on (any *four*) :— (20)
- (a) Legal documents
  - (b) Essential qualities of professional nurse
  - (c) Inservice education
  - (d) Characteristics of good Research
  - (e) Maharashtra Nursing Council.
4. Answer the following :— (15)
- (a) Write steps in Research Process (05)
  - (b) Explain Research Process and Nursing Process (05)
  - (c) Write Importance of Research in Nursing. (05)

OR

- (a) Write characteristics of an Organization. (05)
  - (b) Prepare Indent Sheet of items used in Surgical Ward. (05)
  - (c) Explain career opportunities in Nursing Profession. (05)
5. Answer the following :—
- (a) Define material management and write types of material management. (05)
  - (b) Describe the nurses responsibilities for record keeping and reporting. (05)
  - (c) Write / Explain common legal issues in Nursing. (05)

महाराष्ट्र राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ, मुंबई
नियमित सत्र

जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी पुरवणी परीक्षा

तृतीय वर्ष

**परिचर्या शिक्षण व संशोधन व्यावसायिक दृष्टिकोन आणि समायोजन,
परिचर्या प्रशासन आणि व्यवस्थापन—पेपर-३**

गुरुवार, दिनांक २१ मार्च २०२४

[वेळ : सकाळी ११-०० ते दुपारी २-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण — ७५)

सूचना :-

१. उमेदवाराने तिचा / त्याचा आसन क्रमांक **इंग्रजीमध्ये** लिहावा.
२. **मराठी** भाषेतील भाषांतरातील अडचणींसाठी **इंग्रजी** भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.

- गुण**
(०५)
१. (अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :-
- (१) इंडियन रेड क्रॉस संस्थेची स्थापना ..... साली झाली.
(अ) १८२० (ब) १८४८
(क) १९२० (ड) १९४८.
  - (२) प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर व्यावसायिक नोंदणी प्रक्रिया ..... ह्या संस्थेमार्फत केली जाते.
(अ) टी.एन.ए.आय. (ब) भारतीय परिचर्या परिषद
(क) एस.एन.ए. (ड) महाराष्ट्र परिचर्या परिषद.
  - (३) ट्रेन्ड नर्सेस असोसिएशनची स्थापना ..... साली झाली.
(अ) १९२२ (ब) १९०५
(क) १९०९ (ड) १९८२.
  - (४) व्यावहारिकता (Pragmatism) म्हणजे ..... होय.
(अ) सराव व कृती (ब) आदर्श
(क) जीवनात वास्तववादी (ड) विकासाची तत्त्वे.
  - (५) एखाद्या प्रतिबंधीत कायद्याने शिक्षेस पात्र क्रिया म्हणजे .....
(अ) गुन्हा (ब) निष्काळजीपणा
(क) अयोग्यक्रिया (ड) फिर्यादी.
- (ब) योग्य जोड्या जुळवा :-
‘अ’ गट	‘ब’ गट
(१) डिस्कशन पद्धत	(अ) मोठी लोकसंख्या
(२) नल हायपोथेसिस	(ब) अँक्वरेज
(३) मल्टीस्टेज सँपलींग	(क) संशोधन अंतर्गत असलेल्या व्हेरिअेबलमध्ये काहीही संबंध नाही.
(४) मिन	(ड) न वापरता येणारे साहित्य
(५) स्कॅप	(इ) दोन मार्गी संवाद.

(०५)

[उलटून पहा]

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :— (०५)

- (१) भूमिका बजावणे ही आरोग्य शिक्षणाची प्रभावी पद्धत आहे.
- (२) शिक्षण ही तिरंगी प्रक्रिया आहे.
- (३) चांगल्या व्यवस्थापनामध्ये जबाबदारी सोपविणे आवश्यक नाही.
- (४) साहित्याच्या यादीमुळे वस्तुंचे नियंत्रण करता येते.
- (५) पदार्थांचे सेवन हे उत्पन्न व किंमत यावर अवलंबून असते.

२. व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :— (१०)

- (अ) गृहितक
- (ब) परिचर्या संशोधन
- (क) सॅम्पलींग
- (ड) परिणात्मक संशोधन
- (इ) विश्वसनीयता
- (फ) वारंवारता.

३. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :— (२०)

- (अ) कायदेशीर दस्तऐवज
- (ब) व्यावसायिक परिचारिकेच्या अंगी असणारे गुणधर्म
- (क) सेवाअंतर्गत शिक्षण
- (ड) चांगल्या संशोधनाची वैशिष्ट्ये
- (इ) महाराष्ट्र नर्सिंग कौन्सिल.

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :— (१५)

- (अ) संशोधनाच्या आराखड्याच्या पायऱ्या लिहा. (०५)
- (ब) संशोधनाचे परिचर्या सेवेतील महत्त्व लिहा. (०५)
- (क) संशोधन प्रक्रिया व नर्सिंग प्रक्रिया स्पष्ट करा. (०५)

किंवा

- (अ) संघटनेची वैशिष्ट्ये लिहा. (०५)
- (ब) सर्जिकल वॉर्ड मध्ये वापरण्यात येणाऱ्या साहित्याची मागणी यादी तयार करा (Indent Sheet). (०५)
- (क) परिचारिका व्यवसायातील करिअरच्या संधी लिहा. (०५)

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—

- (अ) साहित्य व्यवस्थापन म्हणजे काय ? साहित्य व्यवस्थापनाचे प्रकार लिहा. (०५)
- (ब) रुग्णालयात नोंदी व अहवाल ठेवण्यामध्ये परिचारिकेची भूमिका स्पष्ट करा. (०५)
- (क) परिचर्या व्यवस्थापनातील कायदेशीर बाबी लिहा. (०५)

MAHARASHTRA STATE BOARD OF NURSING AND PARAMEDICAL EDUCATION, MUMBAI

REGULAR BATCH

EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
THIRD YEAR

**NURSING EDUCATION AND RESEARCH IN NURSING PROFESSIONAL
TRENDS AND ADJUSTMENT, NURSING ADMINISTRATION AND WARD
MANAGEMENT—PAPER-III**

THURSDAY, 26TH SEPTEMBER 2024

[TIME : 11-00 A.M. TO 2-00 P.M.]

(TOTAL MARKS—75)

Instructions :—

1. Candidate must write her / his seat number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.

Marks

1. (a) Select the most appropriate answer from the following and complete the sentence :— (05)
  - (i) Teaching and learning is an interaction between .....
    - (a) Teacher with pupil
    - (b) Teacher pupil with environment.
    - (c) Teacher, pupil and family.
    - (d) Teacher and society.
  - (ii) Evidence based practice are .....
    - (a) Scientific use of best experience in practices.
    - (b) Explain evidences
    - (c) Record of evidence
    - (d) All of above.
  - (iii) Work assignment done under the ..... principles of management.
    - (a) Unity of command
    - (b) Unity of direction
    - (c) Division of work
    - (d) Initiative.
  - (iv) The Indian red cross society established in the year .....
    - (a) 1820
    - (b) 1920
    - (c) 1848
    - (d) 1948.
  - (v) UNICEF is the international organization works for .....
    - (a) Nursing remuneration
    - (b) Mother and child health
    - (c) Prevention of Malaria
    - (d) Prevention of accident.

- (b) Match the following :—

(05)

‘A’ Group

‘B’ Group

(i) Role Play	(a) Central Supply 3
(ii) Pilot Study	(b) Legal Documents
(iii) CSSD Department	(c) Unity is the strength 5
(iv) Record and Reports	(d) Small scale version of main research. 2
(v) Esprit de corps	(e) Health education. 1

[Turn over

(c) State **true** or **false** :—

(05)

- (i) Process recording are the written reports of verbal interaction with clients.
- (ii) Nursing education aimed to generate skilled man power.
- (iii) Control, manipulation, randomization are characteristics of good research.
- (iv) Registration of qualification is not necessary for the professional nurse.
- (v) Nursing is autonomous profession.

2. Define the following terms (any **five**) :—

(10)

- (a) Job Description
- (b) Learning
- (c) Independent Variable
- (d) Curriculum
- (e) Inservice Education
- (f) Profession.

3. Write short notes on (any **four**) :—

(20)

- (a) Career opportunities in Nursing profession
- (b) Maharashtra Nursing Council
- (c) Legal aspects in Nursing
- (d) Importance of Nursing round
- (e) Henri Fayols principles of management.

4. Answer the following questions :—

(15)

- (a) Define performance appraisal. (03)
- (b) Explain characteristics of teaching and learning. (04)
- (c) Write different methods of clinical teaching. (04)
- (d) Explain the characteristics of good leader. (04)

OR

- (a) Write Importance of material management in Nursing. (05)
- (b) Explain Principles of supervision. (05)
- (c) Explain elements of administration. (05)

5. Answer the following questions :—

(15)

- (a) Define Research and its importance in Nursing. (02)
- (b) Explain steps in research process. (05)
- (c) Explain characteristics of good research. (04)
- (d) Define term statistics and explain measures of central tendency. (04)

P O D S E R B

महाराष्ट्र राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ, मुंबई

नियमित सत्र

जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी परीक्षा

तृतीय वर्ष

परिचर्या शिक्षण व संशोधन व्यावसायिक दृष्टिकोन आणि समायोजन, परिचर्या
प्रशासन आणि व्यवस्थापन—पेपर-३

गुरुवार, दिनांक २६ सप्टेंबर २०२४

[वेळ : सकाळी ११-०० ते दुपारी २-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण—७५)

सूचना.— १. उमेदवाराने तिचा / त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.

२. मराठी पेपरमध्ये कोणत्याही शंका असल्यास इंग्रजी आवृत्तीमध्ये सेट केलेली प्रश्नपत्रिका अंतिम आहे.

गुण

१. (अ) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :—

(०५)

(१) शिकवणे आणि शिकणे हा ..... यामधील परस्परसंवाद आहे.

- (अ) विद्यार्थीसह शिक्षक (ब) पर्यावरण, विद्यार्थी व शिक्षक
(क) शिक्षक, विद्यार्थी व कुटुंब (ड) शिक्षक आणि समाज.

(२) पुराव्यावर आधारित कार्यभाग (प्रॅक्टीस) म्हणजे .....

- (अ) कामामध्ये सर्वोत्तम (ब) पुरावे नमूद करणे
अनुभवाचा शास्त्रीय वापर.
(क) पुराव्यांची नोंद (ड) वरील सर्व.

(३) व्यवस्थापनाच्या खालीलपैकी ..... तत्त्वानुसार कार्य आदेशीत केले जाते.

- (अ) आदेशाची एकता (ब) दिशा एकता (डायरेक्शन)
(क) कामाची विभागणी (ड) पुढाकार (इनिशिएटिव्ह).

(४) भारतीय रेड क्रॉस सोसायटीची स्थापना ..... साली झाली.

- (अ) १८२० (ब) १९२०.
(क) १८४८ (ड) १९४८.

(५) युनिसेफ ही आंतरराष्ट्रीय संस्था ..... साठी कार्यरत आहे.

- (अ) परिचर्या मानधन (ब) माता आणि बाळाचे आरोग्य
(क) मलेरिया प्रतिबंध (ड) अपघात रोखणे.

(ब) योग्य जोड्या जुळवा :—

(०५)

‘अ’ गट

‘ब’ गट

- (१) रोल प्ले
(२) प्रारंभिक अभ्यास
(३) CSSD विभाग
(४) नोंदणी आणि अहवाल
(५) इस्पिरिट डी कॉर्प्स

- (अ) केंद्रीय पुरवठा
(ब) कायदेशीर कागदपत्रे
(क) एकता ही शक्ती आहे
(ड) मुख्य संशोधनाची लहान आवृत्ती.
(इ) आरोग्य विभाग.

[उलटून पहा]

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :—

(०५)

- (१) प्रक्रिया नोंदणीकरण (प्रोसेस रेकॉर्डिंग) हे रुग्णाशी झालेल्या मौखिक संवादाचा अहवाल आहे.
- (२) परिचर्या शिक्षणाचा उद्देश कुशल मनुष्यबळ निर्माण करणे होय.
- (३) नियंत्रण, हाताळणी आणि रॅन्डमायझेशन हे खऱ्या संशोधनाचे गुणधर्म आहेत.
- (४) व्यावसायिक परिचारिकेसाठी पात्रतेची नोंदणी आवश्यक नाही.
- (५) परिचर्या हा स्वायत्त व्यवसाय आहे.

२. व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :—

(१०)

(अ) कामाचे विवरण	(ब) शिकणे
(क) इंडिपेंडंट व्हॅरिएबलस्	(ड) अभ्यासक्रम
(इ) सेवांतर्गत शिक्षण	(फ) प्रोफेशन.

३. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :—

(२०)

(अ) परिचर्या क्षेत्रातील व्यावसायिक संधी	(ब) महाराष्ट्र परिचर्या परिषद
(क) परिचर्या आणि कायदेशीर बाबी	(ड) परिचर्या राऊंडचे महत्त्व
(इ) हेन्री फेयॉलची व्यवस्थापनेची तत्वे.	

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—

(१५)

(अ) कार्यप्रदर्शन मूल्यांकन परिभाषित करा.	(०३)
(ब) शिकवण्याची व शिकण्याची वैशिष्ट्ये लिहा.	(०४)
(क) क्लिनिकल शिक्षणाच्या वेगवेगळ्या पद्धती लिहा.	(०४)
(ड) चांगल्या नेत्याची वैशिष्ट्ये लिहा.	(०४)

किंवा

(अ) नर्सिंगमधील मटेरियल मॅनेजमेंटचे महत्त्व लिहा.	(०५)
(ब) पर्यवेक्षणाची तत्वे लिहा.	(०५)
(क) प्रशासनाचे (ऑडमिनिस्ट्रेशन) चे घटक लिहा.	(०५)

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—

(१५)

(अ) संशोधनाची व्याख्या लिहा व परिचर्येमधील संशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.	(०२)
(ब) संशोधन प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.	(०५)
(क) चांगल्या संशोधनाची वैशिष्ट्ये लिहा.	(०४)
(ड) संज्ञा सांख्यिकी व्याख्या लिहा आणि केंद्रीय प्रवृत्तीचे उपाय स्पष्ट करा.	(०४)